

IZVRŠNA VLAST I UPRAVA U PARLAMENTARNOM I
PREDSEDNIČKOM
SISTEMU PODELE VLASTI

(sa osvrtom na ustavni sistem Jugoslavije)**

Apstrakt Podela vlasti je organizaciono načelo na kome počivaju savremeni pravni i politički sistemi vlasti. U pravnoj i političkoj teoriji razlikuje se više modaliteta organizacije vlasti i državnih funkcija koji polaze od principa podele vlasti, posebno parlamentarizam i predsednički sistem. Tradicionalno se pod Izvršnom vlašću (egzekutivom) podrazumeva grana državne vlasti kojoj je povereno izvršavanje zakona donetih od strane organa parlamenta, pre svega, donošenjem tzv. podzakonskih akata.

Pri razmatranju odnosa Izvršne vlasti i uprave, treba imati u vidu da moderna uprava nastaje iz relativno neizdiferencirane državne strukture apsolutističkih država XVII veka. Nove društvene snage u parlamentu vide osnovno sredstvo ograničavanja apsolutističke vlasti, dok upravu (osnovano) smatraju "sumnjivim instrumentom monarhije". Dolaskom na vlast, međutim, ovaj stav menjaju i uprava sve više postaje ravnopravan partner u podeli vlasti. Prema modelu uprave koji proizilazi iz koncepcije socijalne funkcije uprave i njene delatnosti, u uslovima razvijenog materijalnog i kulturnog društvenog razvoja, država i državna vlast se transformišu od aparata vlasti i prinude, u organizaciju sa socijalnom funkcijom pružanja javnih usluga građanima i obavljanja javnih službi (obrazovanje, socijalna politika, zdravstvena zaštita, naučna istraživanja, zaštita prirode, privredni razvoj itd.).

Ključne reči: Izvršna vlast - Uprava - Parlamentarizam - Predsednički sistem - Podela vlasti

Podela vlasti je organizaciono načelo na kome počivaju savremeni pravni i politički sistemi vlasti. Modernu koncepciju o podeli vlasti prvi je formulisao engleski politički i pravni filozof John Locke (1632-1704) u delu "Dve rasprave o vladi" (*Two*

* Vanredni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu

** Rad je prezentiran kao referat u okviru simpozijuma "Dileme i perspektive u razvoju organizacije vlasti u postkomunističkim zemljama sa posebnim osvrtom na SR Jugoslaviju", koji je održan 26-28. maja 1994. godine u Beogradu.